

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ KADIN KOMİSYONUNUNUN (TÜBAKKOM)
TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN SAĞLANMASI AMACINA YÖNELİK
OLARAK , SİYASİ PARTİLER KANUNU VE SEÇİM KANUNUNUN BAZI
MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA ÖNERİLERİ**

**2) 2820 SAYILI SİYASİ PARTİLER KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

A- MADDE 7 - (Değişik: 3370 - 2 1.5.1987) Siyasi partilerin teşkilatı; merkez organları ile il, ilçe ve belde teşkilatlarından; Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu ile il genel meclisi ve belediye meclisi gruplarından ibarettir. CÜMLESİNDEN SONRA AŞAĞIDAKİ CUMLENİN EKLENMESİNİ İSTİYORUZ.

T.C. ANAYASASININ 10. MADDESİNDE BELİRTİLEN TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN SAĞLANMASI AMACINA ULAŞILINCAYA DEĞİN, SİYASİ PARTİLERİN TÜM ORGAN, TEŞKİLAT VE GRUPLARI HERBİR CİNSİYETİN % 50 ORANINDA TEMSİLİ VE KATILIMI İLE OLUŞTURULUR.SİYASİ PARTİLERİN TÜZÜKLERİNDE AKSİNE BİR HÜKÜM DÜZENLENEMEZ.AKSİNE DÜZENLEMELER YÖK HÜKMÜNDEDİR.

Madde 3.- “Siyasi Partilerin Seçimlere Katılması ve Adayların Tespiti” adlı Yedinci Bölümünün, “Parti Adaylarının Tespiti” başlıklı 37. Maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Madde 37- (Değişik: 28/3/1986 —32.70/9 md.) Siyasi partiler, milletvekilliği genel veya ara seçimlerinde, adaylık için müracaat eden ve adaylığı uygun bulunanlar arasından, adayların tespitini; HERBİR CİNSİYETİN %50 TEMSİL VE KATILIMINI GÖZETEREK serbest, eşit, gizli oy açık tasnif esasları çerçevesinde YAPILACAK BİR ÖNSEÇİMLE tüzüklerinde belirleyecekleri usul ve esaslardan herhangi biri veya birkaçı ile yapabilirler.

(Ek: 31/7/1 998 —4381/7 md.) Siyasi partiler, ön seçim ya da aday yoklaması yaptıkları seçim çevrelerinde, toplam olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının % 5’ini aşmamak üzere, ilini, seçim çevresini, aday listesindeki sırasını, ön seçim veya aday yoklaması tarihinden en az on gün önce ‘Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek koşuluyla merkez aday gösterbilirler. Ön seçim ya da aday yoklaması yapılmayan yerlerde; siyasi partilerin merkez yoklaması veya diğer usullerden biri veya birkaçı ile aday belirleme yetkileri saklıdır..

MERKEZ ADAYLARI HERBİR CİNSİYETİN %50 TEMSİL VE KATILIMI ESASINA BAĞLI KALINIR. MERKEZ ADAYLARI HER SEÇİM ÇEVRESİNİN ADAY LİSTESİNDEKİ İLK İKİ ADAYIN AYRI CİNSİYE'İ'LERDEN OLMASI ve BİRBİRİNİ İZLEYEN ÜÇ ADAYIN AYNI CİNSİYETTEN OLMAMASI ESASINA GÖRE YERLEŞTİRİLİR.

(..) Partilerin tüzüklerinde gösterilen merkez yoklaması dışındaki parti aday seçimleri seçim kurullarının yönetim ve denetimi altında yapılır.

Partilerin tüzüklerinde herhangi bir seçim çevresinde bütün üyelerin iştiraki ile yapacaklarından ön seçimde bu Kanunun ön seçimlerle ilgili hükümleri uygulanır.

Aday tespitinin yapılacağı gün, Yüksek Seçim Kurulu tarafından genel seçimlerden en az yetmiş beş gün önceki bir tarih olarak belirlenip ilan edilir. Seçime katılacak bütün siyasi partilerin tüzüklerindeki usullere göre il ve ilçelerde yapacakları aday tespitleri bütün yurttaki aynı günde yapılır.

Genel seçimler için kabul edilen seçim çevresi, aday tespiti için de esas alınır.

“Madde 31- Milletvekili genel veya ara seçimlerinde,siyasi partilerin bir seçim çevresindeki adaylarının listesi ve adayların listedeki sırası, adaylığını koymuş olanlar arasından, ön seçimle ve HERBİR CİNSİYETİN % 50 TEMSİL VE KATILIMINI GOZETEREK tespit edilir. On seçimde, o seçim çevresinde, o siyasi parti üye kayıt defterine göre düzenlenen parti seçmen listesinde yer alan bütün üyeler,ilçe seçim kurullarının yönetiminde serbest,eşit,gizli oy açık tasnif esaslarına göre oy kullanırlar.

YAPILAN ÖNSEÇİM SONUCUNDA , ALDIKLARI OY BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE, HER BİR CİNSİYET ADAY ADAYLARI AYRI LİSTELERDE SIRALANIR. EN ÇOK OY ALAN ADAY ADAYI BİRİNCİ (1.) SIRAYA DİĞER CİNSİYETTEN ENÇOK OY ALAN ADAY ADAYI İKİNCİ (2.) SIRAYA YERLEŞTİRİLDİKTEN SONRA, İKİ LİSTE BİRBİRİNİ İZLEYEN ÜÇ ADAYIN AYNI CİNSİYETTEN OLMAMASI ESASINA GÖRE KARIŞTIRILARAK. O SEÇİM ÇEVRESİNDEN ÇIKACAK MİLLETVEKİLİ SAYISI KADAR ADAY TESBİT EDİLİR.

Ön seçimlerin yapılacağı gün Yüksek Seçim Kurulu tarafından, genel seçimlerden en az üç ay önceki bir tarih olarak belirlenip, ilan edilir. Bütün yurttaki ön seçimler seçime katılacak partiler için aynı gün yapılır.

Genel seçimler için kabul edilen seçim çevresi, aday tespiti için de esas alınır.

Siyasi Partiler toplam olarak, illerden seçilecek Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri sayısının yüzde 5'ini aşmamak üzere, ilini, seçim çevresini, aday listesindeki sırasını, ön seçim tarihinden en az on gün önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek koşuluyla, merkez adayı gösterebilirler. Bu adayların hangi ilden, bölgeden ve sıradan aday gösterileceği, ön seçimden en az on gün önce belirlenir. **MERKEZ ADAYLARI TOPLAMINDA HERBİR CİNSİYETİN %50 TEMSİL VE KATILIMI ESASINA BAĞLI KALINIR. MERKEZ ADAYLARI HER SEÇİM ÇEVRESİNİN ADAY LİSTESİNDEKİ İLK İKİ ADAYIN AYRI CİNSİYETLERDEN OLMASI ve BİRBİRİNİ İZLEYEN ÜÇ ADAYIN AYNI CİNSİYETTEN OLMAMASI ESASINA GÖRE YERLEŞTİRİLİR.**

Siyasi partilerin bir seçim çevresinde teşkilatı bulunmaz veya gösterilmesi gereken sayıda aday adayı VEYA KADIN ADAY ADAYI olmazsa, o seçim çevresine ait aday listesi, **MERKEZ ADAYLARI İÇİN BELİRTİLEN ESASLARA GÖRE**, o seçim çevresinde çıkacak milletvekili sayısı kadar, parti tüzüğündeki esaslara göre merkez karar ve yönetim kurulunca belirlenir.

2Yüksek Seçim Kurulu ön seçim ve merkez adaylığı ile ilgili süreleri seçim yenilenme kararını zorunlu kıldığı ölçüde kısaltabilir.

Madde 4.- “Siyasi Partilerin Seçimlere Katılması ve Adayların Tespiti” adlı Yedinci Bölümünün “Son İşlemler” başlıklı 48. Maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

“Madde 48- Yüksek Seçim Kurulu, İl Seçim Kurullarından gelen önseçimle tespit edilmiş parti adayları listelerinin tasdikli birer örneğini derhal ilgili partilerin genel başkanlıklarına teslim eder. Parti genel başkanlıkları, 37. Maddenin beşinci ve altıncı fıkraları ve parti mevzuatı gereğince merkez adayı olarak seçilen parti adayları da dahil edilerek, seçim çevrelerine göre düzenlenecek parti aday cetvellerini, kanun hükümlerine göre Yüksek Seçim Kuruluna süresi içinde bildirirler.

PARTİ ADAY CETVELLERİ, HERBİR CİNSİYETİN % 50 TEMSİL VE KATILIMI, İLK İKİ SIRADAKİ ADAYLARIN FARKLI CİNSİYETTEN OLMASI VE BİRBİRİNİ İZLEYEN ÜÇ ADAYIN AYNI CİNSİYETTEN OLMAMASI ESASINA BAĞLI KALINARAK DÜZENLENİR.

Madde 5.- “ÖN SEÇİM TUTANAĞI VE TUTANAĞIN İPTALI”başlıklı 51.Maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir seçim çevresinde önseçimin,ön seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, önseçim yenilenemez ve bu seçim çevresi için bütün adaylar parti tüzüğüne belli ettiği ve Madde 48 de belirtilen esaslara göre,merkez karar ve yönetim kurulunca belirlenir.”

Madde 6. “Devletçe Yardım” başlıklı Ek Madde 1. ‘e aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Partilere devletçe yapılacak para yardımının % 50’si, kadınlara ve çocuklara yönelik araştırma,geliştirme,eğitim ve politika oluşturma çalışmalarında kullanılır”.

298 SAYILI YASA İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ

298 SAYILI SEÇİMLERİN TEMEL HUKUMLARI VE SEÇMEN KUTUKLARI ‘ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI TEKLİFİ

Madde 1.- 298 Sayılı yasanın “Seçim Esasları” başlıklı 2.Maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki şekilde değişmiştir.

“Seçimler serbest,eşit,tek dereceli genel oy esaslarına göre ve HERBİR CINSİYETİN %50 TEMSİL VE KATILIMININ GERÇEKLEŞMESİ SAĞLANACAK ŞEKİLDE YAPILIR”

2839 SAYILI MİLLETVEKİLİ SEÇİMİ KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI TEKLİFİ

Madde 1 . 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun” Siyasi partilerin aday listelerini vermeleri” başlıklı 20. Maddesinin 2.fikrası aşağıdaki gibi değişmiştir.

“Yüksek Seçim Kurulu, bunları derhal il seçim kurullarına bildirir. Yüksek seçim Kurulu,bütün siyasi partilerin aday listelerini Resmi Gazete ve radyo ile,il seçim kurulları da kendi çevrelerine ait olanları alışılmış araçlarla geçici listeler halinde ilan ederler.

IL SEÇİM KURULLARI KENDİ SEÇİM ÇEVRELERİNE AİT ADAY LİSTELERİNDE YAPTIKLARI İNCELEME SONUNDA ,SİYASİ PARTİLER KANUNUNUN ADAY LİSTELERİNİN BELİRLENME ESASLARINI GÖSTEREN 37. VE 48. MADDELERİNE BAĞLI KALINARAK DÜZENLENMESİNDE NOKSANLIK VEYA AYKIRILIK BULUNDUĞUNU GÖRÜRLERSE, DURUMU GEÇİCİ İLAN TARİHİNDEN İTİBAREN İKİ GÜN İÇİNDE, İLGİLİ SİYASİ PARTİLERİN İL BAŞKANLARINA VE YÜKSEK SEÇİM KURULUNA BİLDİRİRLER. İlgili partiler, bu bildirimden en geç on gün sonraki gün saat 17.00’ye kadar, düzeltilmiş aday listelerini Yüksek Seçim Kuruluna verirler.”

Türkiye Barolar birliği Kadın hukuku Komisyonu (Tübakkom) olarak Siyasi Partiler ve Seçim Kanunlarının değişikliğine ilişkin görüşümüzü iletiriz.

Saygılarımızla

Av.Hatice Can

Tübakkom 10.Dönem Sözcüsü

Hatay Barosu Kadın Hukuku Komisyonu Başkanı